

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ВІСНИК
АГРАРНОЇ НАУКИ ПРИЧОРНОМОР'Я
Науковий журнал

*Виходить 4 рази на рік
Видавється з березня 1997 р.*

Випуск 1 (93) 2017

**Економічні науки
Сільськогосподарські науки
Технічні науки**

Миколаїв
2017

Засновник і видавець: Миколаївський національний аграрний університет.

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ №19669-9469ПР від 11.01.2013 р.

Збірник включено до переліку наукових фахових видань України, затвердженого наказами Міністерства освіти і науки України від 13.07.2015 р. №747 та від 16.05.2016 р. №515.

Головний редактор: В.С. Шебанін, д.т.н., проф., академік. НААН

Заступники головного редактора:

І.І. Червен, д.е.н., проф.

І.П. Атаманюк, д.т.н., проф.

В.П. Клочан, к.е.н., доц.

М.І. Гиль, д.с.-г.н., проф.

В.В. Гамаюнова, д.с.-г.н., проф.

Відповідальний секретар: Н.В. Потриваєва, д.е.н., проф.

Члени редакційної колегії:

Економічні науки: О.В. Шебаніна, д.е.н., проф.; Н.М. Сіренко, д.е.н., проф.; О.І. Котикова, д.е.н., проф.; Джулія Олбрайт, PhD, проф. (США); І.В. Гончаренко, д.е.н., проф.; О.М. Вишневська, д.е.н., проф.; А.В. Ключник, д.е.н., проф.; О.Є. Новіков, д.е.н., доц.; О.Д. Гудзинський, д.е.н., проф.; О.Ю. Єрмаков, д.е.н., проф.; В.М. Яценко, д.е.н., проф.; М.П. Сахацький, д.е.н., проф.; Р. Шаундерер, Dr.sc.Agr. (Німеччина)

Технічні науки: Б.І. Бутаков, д.т.н., проф.; В.І. Гавриш, д.е.н., проф.; В.Д. Будак, д.т.н., проф.; С.І. Пастушенко, д.т.н., проф.; А.А. Ставинський, д.т.н., проф.; А.С. Добишин, д.т.н., проф. (Республіка Білорусь).

Сільськогосподарські науки: В.С. Топіха, д.с.-г.н., проф.; Т.В. Підпала, д.с.-г.н., проф.; А.С. Патрєва, д.с.-г.н., проф.; В.П. Рибалко, д.с.-г.н., проф., академік НААН; І.Ю. Горбатенко, д.б.н., проф.; І.М. Рожков, д.б.н., проф.; І.П. Шейко, д.с.-г.н., професор, академік НАН Республіки Білорусь (Республіка Білорусь); С.Г. Чорний, д.с.-г.н., проф.; М.О. Самойленко, д.с.-г.н., проф.; А.К. Антипова, д.с.-г.н., проф.; В.І. Січкар, д.б.н., проф.; А.О. Лимар, д.с.-г.н., проф.; В.Я. Щербаков, д.с.-г.н., проф.; Г.П. Морару, д.с.-г.н. (Молдова)

Рекомендовано до друку вченому радою Миколаївського національного аграрного університету. Протокол № 7 від 28.02.2017 р.

Посилання на видання обов'язкові.

Точка зору редколегії не завжди збігається з позицією авторів.

Адреса редакції, видавця та виготовлювача:

54020, Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 9,

**Миколаївський національний аграрний університет,
тел. 0 (512) 58-05-95, <http://visnyk.mnau.edu.ua>, e-mail: visnyk@mnau.edu.ua**

**© Миколаївський національний
аграрний університет, 2017**

УДК 631/635: 631.11(477.41)

СУЧАСНИЙ СТАН МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

А. Грек, аспірант

*Національний університет біоресурсів і природокористування
України*

У статті розглянуто тенденції і фактори матеріально-технічного забезпечення сільськогосподарських підприємств Київської області та запропоновано заходи щодо підвищення рівня технічного оснащення сільськогосподарських товаровиробників.

Ключові слова: техніка, обладнання, технічний потенціал, сільськогосподарські підприємства, товаровиробники, матеріально-технічна база.

Постановка проблеми. Матеріально-технічне забезпечення сільськогосподарських товаровиробників на сучасному етапі розвитку держави є однією з найкритичніших сфер діяльності вітчизняного агропромислового комплексу. Нинішній його стан не дає можливості задовільнити технологічні потреби сільськогосподарських підприємств у машинах, обладнанні, устаткуванні та технічному обслуговуванні, а отже – не відповідає вимогам забезпечення економічно стійкого виробничого потенціалу агропромислових підприємств. На цьому наголошують, зокрема, О.Ю. Єрмаков та В.В. Нагорний [1, с.7].

Сучасний стан економіки сільського господарства України висуває до кола невідкладних завдання відтворення технічного потенціалу сільського господарства. Як відомо, своєчасне оновлення технічної бази є запорукою ефективного функціонування галузі, стабільного розвитку і модернізації країни [2, с.19-27]. Проте процес реформування економіки України як у цілому, так і окремих її складових, зокрема аграрної сфери, що здійснюється відповідно до нових потреб розвитку економіки і суспільства, вступає в найбільш складну стадію трансформації. Сучасний етап функціонування сільськогосподарських підприємств характеризується стрімким моральним зносом основних виробничих засобів та відсутністю ефективного механізму

© Грек А., 2017

технічного сервісу, тому низький технічний потенціал значної кількості сільськогосподарських підприємств є основною причиною технологічної відсталості сучасного землеробства [5, с.3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми забезпечення сільськогосподарських підприємств технічними засобами та ефективність їх використання висвітлено в наукових працях Я. К. Білоуська, О. Ю. Єрмакова, О. В. Захарчука, Г. М. Підлісецького, П. А. Лайка та ін. Разом з тим, відзначаючи значимість таких досліджень, потребують більш глибшого дослідження питання аналізу і оцінки сучасного стану матеріально-технічної бази аграрних підприємств.

Метою статті є визначення сучасного стану матеріально-технічного забезпечення сільськогосподарських підприємств Київської області; особливостей та специфіки використання техніки в Україні.

Виклад основного матеріалу. Розвиток галузей агропромислового комплексу в сучасних умовах визначається не тільки рівнем його технічного забезпечення, що характеризується кількістю засобів, їх якістю, продуктивністю, відповідністю світовим вимогам до економічних характеристик довкілля та безпеки, а й технологічною досконалістю виробництва, тобто, як сільськогосподарська техніка дозволяє вчасно та якісно задоволинити біологічні вимоги рослин і тварин. Усі названі параметри механізації робіт у вітчизняному агропромисловому комплексі поки що значно гірші порівняно із західноєвропейськими аналогами [3, с.4].

У рамках комплексного дослідження стану сільськогосподарської техніки в аграрних підприємствах Київської області дослідженнями встановлено, що кількість технічних засобів за період 2010-2015рр. різко зменшується і по окремих видах ледве сягає половини технологічної потреби (табл. 1). Найбільш критична ситуація спостерігається в забезпеченні картоплезніжиральною та льонозбиральною технікою. Так, кількість льонозбиральних комбайнів зменшилася на 66,7%, що пояснюється значним зменшенням площі посіву льону-довгунцю у сільськогосподарських підприємствах області. Кількість картоплезніжиральних, кормозбиральних та бурякозбиральних комбайнів також значно зменшилася – на 62,2, 33,8 та 41,9% відповідно, що пов’язано також зі зменшенням площі посіву відповідних культур.

Таблиця 1

Наявність техніки у сільськогосподарських підприємствах Київської області (на кінець року)

	2010р.	2011р.	2012р.	2013р.	2014р.	2015р.	2015р. до 2010р., %
Трактори	8554	7993	8279	8383	7908	7979	93,3
Комбайні							
зернозбиральні	1643	1537	1612	1549	1458	1431	87,1
кукурудзозбиральні	125	105	114	97	89	74	59,2
кормозбиральні	580	540	478	456	395	384	66,2
картоплезнозбиральні	135	128	56	57	51	51	37,8
бурякозбиральні	396	361	344	273	261	230	58,1
льонозбиральні	12	5	5	5	4	4	33,3
Установки та агрегати для доїння корів	891	925	1026	1003	950	922	103,5

Джерело: «Сільське господарство Київської області у 2015 році» Головне управління статистики у Київській області

Зазначимо, що кількість тракторів зменшилася всього лише на 6,7%, а кількість установок та агрегатів для доїння корів зросла на 3,5%.

Рис.1. Наявність та розподіл за потужністю тракторів в сільськогосподарських підприємствах Київської області (на кінець року).

Джерело: Статистичний бюллетень «Наявність сільськогосподарської техніки та енергетичних потужностей у сільському господарстві». – Державна служба статистики України

Розглядаючи наявність та розподіл за потужністю тракторів у сільськогосподарських підприємствах Київської області на кінець року, встановлено, що поряд зі зменшенням кількості тракторів середня їх потужність зростає. Так, у 2010 р. середня потужність трактора становила 84,8 кВт, а у 2015 р. – 98,1 кВт (рис. 1).

Через фізичне знищенння та фізичні несправності в сільськогосподарських підприємствах Київської області щорічно не використовується значна частина наявної техніки, а відтак – щорічно зростає навантаження майже на всю сільськогосподарську техніку. Так, якщо у 2010 р. на 10000 га ріллі припадало 98 фізичних тракторів, то у 2015 р. – 93 одиниці, а з розрахунку на 10000 га посівної площині зернових культур – 38 в 2010 р. і 46 у 2015 р., 125 і 74 одиниці кукурудзозбиральних комбайнів відповідно. Аналогічна ситуація спостерігається з картоплезнабіральними комбайнами та бурякозбиральними машинами. Ці показники значно відрізняються не лише від показників розвинених країн. Загалом у світі на 1000 га ріллі припадає, наприклад, тракторів 20 од., в Японії – 438,0, Італії – 242,2, Німеччині – 79,4, США – 27,6 од. Високе навантаження на техніку в Україні призводить до порушення технологій виробництва продукції [4, с.52].

Отже, спостерігається тенденція зростання навантаження на один трактор, кукурудзозбиральний та картоплезнабіральний комбайн, при цьому зменшується навантаження на один зернозбиральний та бурякозбиральний комбайн.

Нормативне навантаження на один трактор по країні складає 66 га ріллі, на один комбайн – 125 га зернових, тому середньообласний показник завантаженості тракторів у 1,6 рази вище нормативного, а показник завантаженості комбайнів – у 1,3 рази вище встановлених норм [5, с.86].

Потужність і паливна економічність – основні показники, що характеризують експлуатаційні якості дизеля. Від їх значень залежать продуктивність і економічність машинно-тракторних агрегатів.

Потужністю називається відношення кількості роботи до періоду часу, протягом якого вона вчинена. Іншими словами, потужність вимірюється роботою, вчиненою в одиницю часу.

Відомо, що на українському аграрному ринку найбільшим попитом користуються ті трактори, потужність двигунів яких коливається близько 100 кВт. Згідно з оцінками спеціалістів, потреба в них щороку становить близько 4000 машин по всій Україні. Вітчизняні виробники сільськогосподарської техніки, такі як Харківський тракторний завод і «Південмаш», разом задовольняють цей попит лише на 5-10%. Тобто, таких тракторів у кількісному відношенні потрібно більш за все, проте саме їх на ринку машинно-тракторного парку гостро не вистачає.

Аналіз розподілу тракторів за потужністю у сільськогосподарських підприємствах Київської області свідчить, що серед наявної кількості тракторів найбільшу питому вагу займають трактори, потужність яких становить від 40 до 100 кВт, в загальній структурі питома вага їх складає у 2013 р. – 70,6%, 2015 р. – 68,4% (табл.2). Найменшу питому вагу в даних підприємствах мають трактори, потужність яких менше 40 кВт – 4,2 та 4,5% відповідно. Четверту частину від потужності наявного парку тракторів займають трактори, потужність яких 100 Квт і більше.

Таблиця 2
Розподіл тракторів за потужністю у сільськогосподарських підприємствах Київської області

Показник	2013 р.		2015 р.	
	од.	% до усього	од.	% до усього
Трактори – всього	8383	100	7979	100
у т.ч. трактори потужністю				
менше 40 кВт	354	4,2	362	4,5
від 40 до 60 кВт	2667	31,8	2334	29,3
від 60 до 100 кВт	3250	38,8	3123	39,1
100 кВт і більше	2112	25,2	2160	27,1

Джерело. «Сільське господарство Київської області у 2015 році» Головне управління статистики у Київській області

Варто також відмітити збільшення кількості придбання окремих видів тракторів, зокрема тракторів з характерним інтенсивним їх оновленням більш потужними та з вищою продуктивністю. Так, якщо у 2013 р. трактори з потужністю від

60 до 100 кВт склали 38,8% від загальної кількості, то у 2015 р. – 39,1%, а трактори з потужністю 100 кВт і більше – 25,2%, то у 2015 р. – 27,1%.

Модернізація тракторного парку сільськогосподарських підприємств Київської області здійснюється повільними темпами, адже для оптимального формування і оновлення машинно-тракторного парку потрібно щорічно закупляти 10-12% машин до наявної кількості, а з урахуванням переходу на інноваційно-інвестиційні моделі розвитку агропромислового комплексу – до 20%. Аналіз свідчить, що частка надходження нової техніки до наявного парку тракторів в 2013 р. складає всього лише 5,0%. Проте, слід відзначити позитивну тенденцію в тому, що надходження нової техніки превалює над її списанням, так, у 2013 р. було списано тракторів всього лише 2,3%. Дано тенденція прослідковується і по вантажних та вантажо-пасажирських автомобілях, причепах, плугах, культиваторах та інших видах сільськогосподарської техніки, де надходження нової техніки складає – 4,7, 3,7, 4,7, 5,2% а списання – 2,0, 3,4, 2,1, 3,5% відповідно.

Ситуація, що склалася з оновленням техніки, спостерігається практично по всіх видах техніки в усіх категоріях господарств, винятком є лише високотоварні господарства та агрохолдингові структури. Вони мають можливість ефективніше вести виробництво та використовувати капітал для технічного оновлення сільськогосподарської галузі з інших сфер економіки, наприклад, харчової промисловості [4, с.52-53].

Порівняння наявності сільськогосподарської техніки у сільськогосподарських підприємствах Київської області у 2015 році проти 2013 року показало, що тенденція щодо надходження нової техніки превалює над її списанням, прослідковується і в даному році по багатьох видах техніки. Так, надходження нових тракторів складає – 5,2%, машин посівних та для садіння – 5,1%, картоплезнабіральних машин – 7,4%, техніки для післяурожайних робіт – 12,1%, а списано лише 1,7, 3,9, 4,1 та 5,1% відповідно. Проте, по деяких інших видах техніки, прослідковується протилежна тенденція. Упродовж 2015 р. надійшло вантажних та вантажно-пасажирських автомобілів 2,9%, зернозбиральних

комбайнів – 4,3%, кормозбиральних комбайнів, включаючи причіпні – 5,4%, а списано – 3,5, 7,9, та 6,7% відповідно.

Аналіз тракторів з різною потужністю показав, що найбільша частка куплених (87,7%) спостерігається по тракторах з потужністю 100 кВт і більше, найменша (60,0%) – трактори з потужністю менше 40 кВт.

З розвитком різних організаційних форм господарювання на селі і виникненням менших за розмірами сільськогосподарських підприємств посталася проблема, яка вимагає від таких підприємств суто економічного вирішення: купувати нову чи потриману техніку або обладнання.

Крім того, в даний період економічно сильні підприємства з метою швидкого оновлення своєї матеріально-технічної бази і досягнення на цій основі кращих результатів виробництва, підвищення конкурентоспроможності продукції, очевидно, продаватимуть свою техніку ще до завершення строку її служби. Покупцями потриманої техніки й обладнання можуть бути різні підприємства, але в першу чергу ті, що не мають достатнього власного капіталу для нових інвестицій.

Ситуація з нестачею стартового капіталу може скластися для будь-якого типу і розміру аграрних підприємств і в наступні роки з різних причин суб'єктивного й об'єктивного характеру, що зумовлять погіршення їх фінансового стану. Якщо обставини складатимуться так, що без придбання необхідної техніки та обладнання такі підприємства не матимуть змоги далі ефективно здійснювати процес виробництва, то їх керівництво стане перед дилемою: або брати кредит і купувати нову техніку, або ж за рахунок власних коштів (можливо з частковим залученням кредитних ресурсів) купувати потриману техніку. Щоб прийняти правильне рішення, потрібно передбачити всі бажані і небажані наслідки, що матимуть місце внаслідок того чи іншого вибору. Отже необхідно порівнювати всі переваги і втрати [6].

Аналізуючи дані щодо придбання техніки сільськогосподарськими підприємствами Київської області, простежуємо аналогічну ситуацію, яка склалася в сільськогосподарських підприємствах України (табл.3). Так, у 2015 р. було придба-

но техніки на суму 412,6 млн грн, що більше ніж у 2010 р. у 4,3 рази. Аграрії Київської області також надають перевагу іноземній техніці – 84,4%, відсоток вітчизняної техніки складає – 15,6. Серед придбаної іноземної техніки нової складає – 82,7, вживаної – 21,0%. Зміна попиту на сільськогосподарську техніку суттєво змінила структуру ринку технічних засобів і привела до інтенсивного ввезення нової сільськогосподарської техніки. Так, у 2015 р. 69,8% експлуатаційного парку машин складала нова іноземна техніка та 14,6% – вживана, до того ж вартість придбаної нової іноземної техніки збільшилася за досліджуваний період у 3,7 рази, а вживаної – у 10,4 рази.

Таблиця 3
**Придбання техніки сільськогосподарськими
підприємствами Київської області**

Показник	Рік						2015р. до 2010р., %
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Придбано техніки, всього, млн грн	96,3	674,6	193,2	279,8	249,2	412,6	428,3
у т.ч. вітчизняної, млн грн	13,8	578,3	31,2	31,4	25,7	64,2	466,5
у відсотках до всього придання	14,3	85,7	16,1	11,2	10,3	15,6	
іноземної, млн грн	82,6	96,3	162,0	248,4	223,5	348,4	422,0
у відсотках до всього придання	85,7	14,3	83,9	88,8	89,7	84,4	
Придбано нової іноземної техніки, млн грн	76,8	77,8	144,9	196,0	209,9	288,0	375,1
у відсотках до всього придання	79,7	11,5	75,0	70,0	84,2	69,8	
у відсотках до іноземної техніки	93,0	80,8	89,4	78,9	93,9	82,7	
Придбано вживаної іноземної техніки, млн грн	5,8	18,5	17,1	52,5	13,7	60,4	1045,2
у відсотках до всього придання	6,0	2,7	8,9	18,8	5,5	14,6	
у відсотках до іноземної техніки	7,5	23,7	11,8	26,8	6,5	21,0	

В українських аграріїв коштів на закупівлю нової техніки не вистачає. Тому вітчизняні виробники нової сільськогосподарської техніки та обладнання не в змозі надати покупцеві продукцію того рівня, яку пропонують іноземні фірми. Якість, надійність і технічний рівень української сільськогосподарської техніки стали складною проблемою як для покупців, так і для машинобудівників, тому що використання ненадійної техніки негативно впливає на виробництво конкурентоспроможної сільськогосподарської продукції, що в свою чергу знижує купівельну спроможність виробників сільськогосподарської продукції.

В умовах, що склалися, аграрії мають бажання купувати недорогу та якісну техніку. Їм байдуже, в якій країні цю техніку виробили, основне те, щоб ціна техніки відповідала її якості й технологічному рівню. Тому сільськогосподарські виробники здебільшого намагаються закуповувати техніку переважно іноземного виробництва, яка була у використанні. Ця тенденція пов'язана з тим, що основна частина вітчизняної сільськогосподарської техніки не відповідає вимогам покупців, зокрема, ціна техніки не відповідає її якісним характеристикам і технологічному рівню.

Придбавши сільськогосподарську техніку, що була у використанні, сільгоспвиробники немов оснащуються зарубіжним високоякісним обладнанням за помірними цінами. Ціни на цю техніку нижчі за нову, хоча в деяких випадках вищі від українських аналогів [7].

Висновки. Отже, вітчизняні товаровиробники потребують технологічного оновлення матеріально-технічної бази. Проведені дослідження свідчать, що значна частина сільськогосподарської техніки відпрацювала свій ресурс і потребує додаткових витрат на її утримання та ремонт. Технічні засоби в більшості випадків були придбані десятки років тому є морально і фізично застарілими, і не дають змоги вчасно і якісно виконати весь запланований комплекс робіт.

Для вирішення цієї проблеми необхідний комплексний підхід щодо відтворення технічного потенціалу до рівня потреби на основі формування та реалізації державної політи-

ки у сфері оновлення основних виробничих засобів сільського господарства.

Вторинний ринок сільськогосподарської техніки в Україні знаходиться на стадії становлення, а тому важливо, щоб до його операторів долутилися дилерські підприємства заводів-виробників, їх технічні центри, підприємства з технічного обслуговування та ремонту, які мають технічні і технологічні можливості купувати і відновлювати частково зношенні машини [8].

Список використаних джерел:

1. Єрмаков О.Ю. Формування економічно стійкого виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств : монографія / [Єрмаков О.Ю., Нагорний В.В.]. – К. : Компрінт, 2015. – 295с.
2. Мельник Л.Ю. Матеріально-технічна база сільського господарства в контексті державної аграрної політики / Л.Ю. Мельник, П.М.Макаренко // Економіка АПК. – 2003. – №3. – С.19-27.
3. Розвиток ринку сільськогосподарської техніки / [Я. К. Білоусько, В. Л. Товстопят, М. М. Могилова та ін.]. – К. : ННЦ ІАЕ, 2008. – 132с.
4. Білоусько Я.К. Відтворення і оновлення машинно-тракторного парку аграрної сфери./ Я.К. Білоусько // АгроЯнком. – 2013. – №1-3. – С.52-55
5. Олійник О.В. Підвищення економічної ефективності використання технічного потенціалу сільськогосподарських підприємств в рослинництві: монографія / О.В. Олійник, Н.М. Проценко. – Харків : ХНАУ, 2014. – 299с.
6. Андрійчук В. Г. Економіка аграрних підприємств : підручник [Електронний ресурс]. – 2-ге вид., доп. і перероблене. / В. Г. Андрійчук. — К. : КНЕУ, 2002. — 624 с. – Режим доступу : <http://posibniki.com.ua/post-dvi-alternativi-kupivlya-novoio-chi-potrimanoio-tehniki-pridbannya-tehniki-abo-ioio-orenda>.
7. Гнибіденко І. Ф. Ринок освітніх послуг і ринок праці: взаємодія і вплив на професійне навчання та профорієнтацію населення України [Електронний ресурс] / І. Ф. Гнибіденко // Ринок праці та зайнятість населення. – 2008. – № 3. – Режим доступу : http://www.nbuu.gov.ua/Soc_Gum/Rpzn/2008_3/08gftpn.pdf.
8. Іванишин В.В. Перспективи розвитку ринку вторинної техніки в Україні [Електронний ресурс] / В.В. Іванишин // Ефективна економіка. – 2012. – №1. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2012_1_40.

А. Грек. Современное состояние материально-технического обеспечения сельско-хозяйственных предприятий Киевской области

В статье рассмотрены тенденции и факторы материально-технического обеспечения сельскохозяйственных предприятий Киевской области и предложены мероприятия по повышению уровня технического оснащения сельскохозяйственных товаропроизводителей.

Ключевые слова: техника, оборудование, технический потенциал, сельскохозяйственные предприятия, товаропроизводители, материально-техническая база.

A. Grek. *Modern condition of material and technical support of agricultural enterprises in Kyiv region.*

The article reports about tendencies and factors of material and technical support of agricultural enterprises in Kyiv region and activities to improve the level of technical equipment of agricultural producers are suggested.

Key words: *technics, equipment, technical capacity, agricultural enterprises, commodity producers, physical infrastructure.*

ЗМІСТ

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

V. Klochan, I. Bezryata, N. Zingaieva. The sunflower oil market of Ukraine and its development	3
I. I. Червен, С. І. Павлюк. Роль агрохолдизації у соціально-економічному розвитку сільських територій України.....	14
О. І. Котикова. Індикація екологічного стану сільськогосподарського землекористування в Україні: соціальний блок	26
Ю. В. Ушкаренко. Особливості формування економічного потенціалу підприємств у сучасних умовах	38
Ю. А. Кормишкін. Система показників та чинників ефективного розвитку аграрного підприємництва	47
А. Грек. Сучасний стан матеріально-технічного забезпечення сільськогосподарських підприємств Київської області	61
А. Ю. Стренковська. Теоретичні основи організаційно-економічного механізму розвитку будівництва в сільській місцевості.	72

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ НАУКИ

Л. К. Антилова. Поглинання елементів живлення бур'янами залежно від технологій вирощування люцерни насіннєвого призначення	79
Г. М. Господаренко, С. П. Полторецький, В. В. Любич, Н. В. Воробйова, І. Ф. Улянич, М. М. Капрій. Характеристика твердості та міцності зернівок пшеници спелти залежно від сорту та лінії.	86
В. В. Рогач, О. В. Кушнір, В. В. Плотніков. Вплив рістстимулаторів Вітазиму та 6-бензиламінопурину на морфогенез та продуктивність перцю солодкого.....	95
О. Л. Рудік, І. М. Мринський. Продуктивність льону олійного за впровадження технологій подвійного використання культури	102

S. Lugovoy, S. Kramarenko, S. Galimov. Genetic polymorphism of the red white belted breed pigs based on microsatellite markers	113
B. M. Волощук, B. M. Герасимчук. Показники мікроклімату у відділенні для дорощування поросят залежно від способу вентилювання приміщення	120
O. I. Петрова, O. M. Сморочинський, P. O. Трибрат. Використання яловичини, одержаної від тварин різних вагових кондіцій для виробництва ковбас	129
A. B. Лихач. Реалізація поведінкових актів холостими свиноматками різних генотипів	136
B. A. Кириченко, C. P. Ком, K. B. Скрепець. Зв'язок молекулярно-генетичних маркерів з класністю овець	144
O. С. Крамаренко, I. В. Довгопола. Особливості генетичної структури південної м'ясної породи худоби за локусами мікросателітів ДНК: TGLA53, TGLA122, TGLA126 ТА TGLA227	151
A. O. Погорєлова. Вплив температурного та світлового режимів утримання на формування статі у кролів спеціалізованих м'ясних порід	164

ТЕХНІЧНІ НАУКИ

O. Kyrychenko. Simulation of electromagnetic field characteristics for metal conductive buses with rectangular cross-section	171
M. B. Дубницька. Систематизація методичних підходів до отримання тривимірної інформації про водні об'єкти	181
D. O. Захаров. Сучасний стан застосування електрофізичних методів бактерицидної та інсектицидної обробки зернової продукції	193